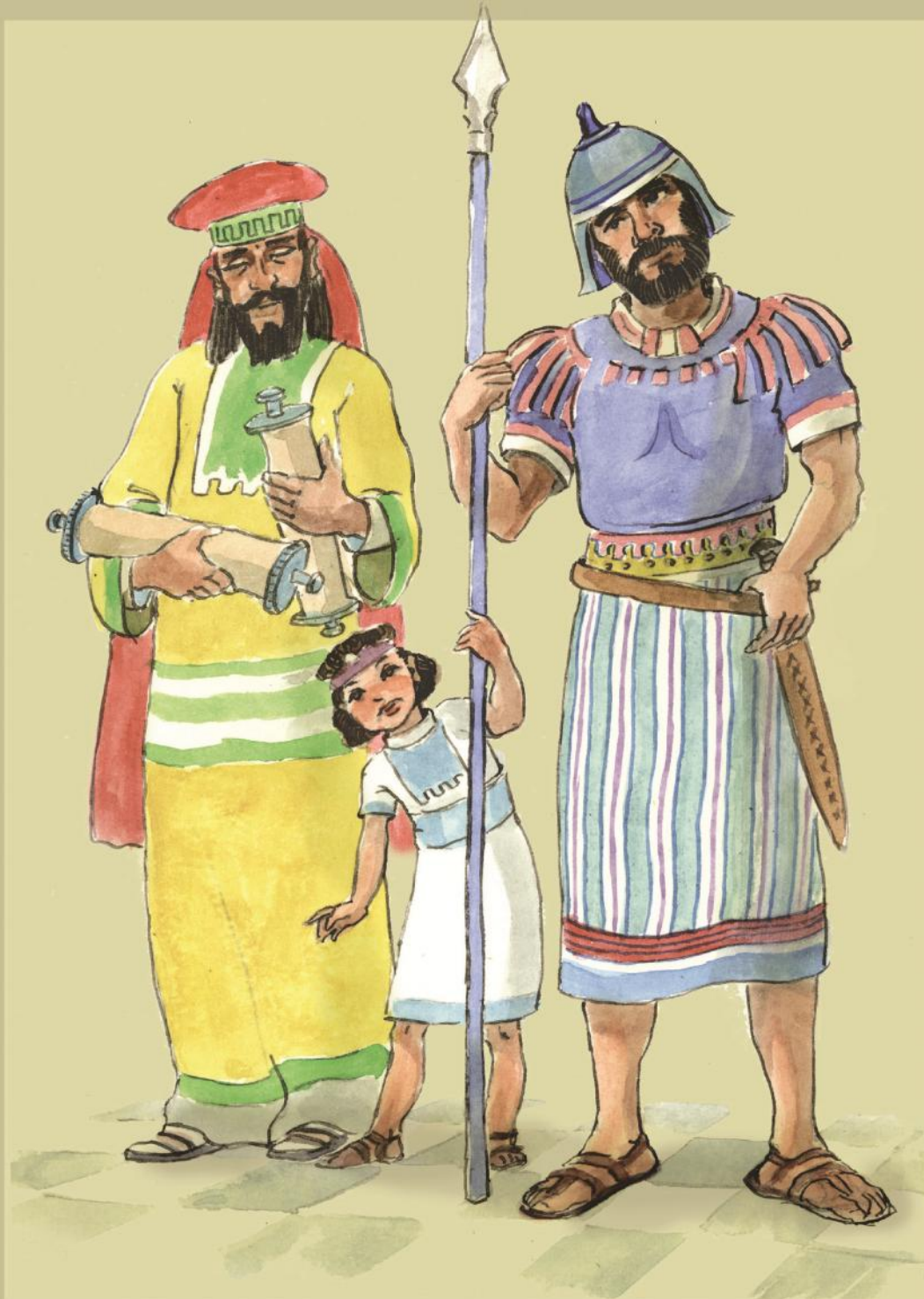

20.12.2015

JOOAS JUUDAN KUNINKAANA

© KIMMO PALIFFÖ

1. Kertomuksen taustatietoja

Maa oli jakautunut kahteen osaan: pohjoisosaan, Israeliin, jossa eli 10 sukukuntaa ja eteläosaa, Juudaan, jossa asuivat Juudan ja Benjaminin sukukunnat. Jumala oli luvannut, että Juudassa kuninkuus säilyisi aina Daavidin jälkeläisillä. Olemme joistakin heistä kuulleetkin: Daavid -> Salomo -> Rehabeam -> Abia -> Aasa -> Joosafat -> Jooram.

Jooram oli ottanut vaimokseen Ataljan, joka oli Israelin kuninkaan, Ahabin ja hänen juonittelevan vaimonsa, Iisebelin tytär. (Iisebel yritti mm. surmata profeetta Elian: VT3_23). Atalja oli yhtä paha kuin äitinsä. Jooramin ja Ataljan poika, Ahasja, tuli Juudan kuninkaaksi, mutta hän ehti hallita vain vuoden, ennen kuin tuli surmatuksi.

a) Kertomuksen tapahtumapaikka

Juudan pääkaupungissa, Jerusalemissa, jossa oli Salomon rakennuttama Jumalan temppeli ja kuninkaan palatsi.

b) Ajallinen yhteys muihin kertomuksiin

c) Kertomuksessa esiintyvät henkilöt

- ✚ Atalja – kuningataräiti, joka otti Juudassa vallan itselleen, kun hänen poikansa, kuningas Ahasja oli surmattu.
- ✚ Jooseba, kuningas Jooramin tytär ja Ahasjan sisar. (Saattoi olla sisarpuoli)
- ✚ Joojada, ylipappi, joka oli naimisissa Jooseban kanssa.
- ✚ Jooas, kuningas Ahasjan nuorin poika(vauva), josta tulee kuningas

d) Vieraat termit

Baal = epäjumala, jota palvottiin, vaikka Jumala oli sen kieltänyt.

2. Itse kertomus Raamatusta

2 Kun. 11. luku

Kun Atalja, Ahasjan äiti, näki, että hänen poikansa oli kuollut, nousi hän ja tuhosi koko kuningassuvun (= yritti tappaa kaikki Ahasjan miespuoliset jälkeläiset).

Täti pelastaa veljensä poikavauvan, Jooaksen

Mutta kuningas Jooramin tytär Jooseba, Ahasjan sisar, otti surmattavien kuninkaan poikien joukosta Ahasjan pojan Jooaan ja vei hänet ja hänen imettäjänsä salaa makuuhuoneeseen. Täällä pidettiin Jooasta kätkeytyneenä

Ataljalta, niin ettei Jooas tullut surmatuksi. Sitten poika oli Jooseban luona Herran temppeliin piilotettuna kuusi vuotta, Ataljan hallitessa maata.

Ylipappi, Joojada, suunnittelee vallankaappauksen

Mutta seitsemäntenä vuotena Joojada lähetti hakemaan kaarilaisten ja henkivartijain sadanpäämiehiä ja tuotti heidät luoksensa Herran temppeliin. Kun hän oli tehnyt liiton heidän kanssansa ja vannottanut heidät siellä Herran temppelissä, näytti hän heille kuninkaan pojan (Jooaan). Sitten hän käski heitä sanoen: "Tehkää näin: kolmas osa teistä, joiden on mentävä vartionpitoon sapattina, vartioikoon kuninkaan palatsia, kolmas osa olkoon sivuportilla ja kolmas osa henkivartijain takana olevalla portilla; vartioikaa palatsia, kukin vuorollanne. Mutta kaksi muuta teidän osastoanne, kaikki, jotka pääsevät vartionpidosta sapattina, vartioikoot Herran temppeliä, kuninkaan luona. Asettukaa kuninkaan ympärille, kullakin ase kädessä; ja joka tunkeutuu rivien läpi, se surmattakoon. Näin olkaa kuninkaan luona, menköön hän ulos tai sisään."

Jooas (Daavidin jälkeläinen) voidellaan kuninkaaksi vain 7-vuotiaana

Sadanpäämiehet tekivät, aivan niin kuin pappi Joojada oli heitä käsenyt: kukin heistä otti miehensä, sekä ne, joiden oli mentävä vartionpitoon sapattina, että ne, jotka pääsivät vartionpidosta sapattina, ja he tulivat pappi Joojadan luo. Pappi Joojada antoi sadanpäämiehille keihäät ja varustukset, jotka olivat olleet kuningas Daavidin omat ja olivat Herran temppelissä. Henkivartijat asettuivat, kullakin ase kädessä, temppelin eteläsivulta aina sen pohjoissivulle saakka, päin alttaria ja temppeliä, kuninkaan ympärille. Sitten hän toi kuninkaan pojan (Jooas) esille, pani hänen päähänsä kruunun ja antoi hänelle lain kirjan, ja he tekivät hänet kuninkaaksi ja voitellivat hänet; ja he paukuttivat käsiänsä ja huusivat: "Eläköön kuningas!"

Vallankaappaus onnistuu, Atalja saa surmansa

Kun Atalja kuuli henkivartijain ja kansan huudon, meni hän kansan luo Herran temppeliin. Hän näki kuninkaan seisovan pylvään vieressä, niin kuin tapa oli, ja päälliköt ja torvensoittajat kuninkaan luona, ja kaiken maan kansan, joka riemuitsi ja puhalsi torviin. Silloin Atalja repäisi vaatteensa ja huusi: "Kapina! Kapina!" Mutta pappi Joojada käski sadanpäämiehiä, sotajoukon johtajia, ja sanoi heille: "Viekää hänet pois rivien välitse, ja joka yrittää seurata häntä, se surmatkaa miekalla." Sillä pappi oli sanonut: "Älköön häntä surmattako Herran temppelissä." Niin he kävivät häneen käsiksi, ja kun hän oli tullut tielle, jota myöten hevosia kuljetettiin kuninkaan palatsiin, surmattiin hänet siellä.

Baalin temppeli tuhotaan

Pappi Joojada teki liiton Herran, kuninkaan ja kansan kesken, että he olisivat Herran kansa; niin myös kuninkaan ja kansan kesken. Sitten kaikki maan kansa meni Baalin temppeliin, ja he hävittivät sen. Sen alttarit ja kuvat he löivät aivan murskaksi ja tappoivat alttarien edessä Mattanin, Baalin papin. Sitten pappi asetti vartijat vartioimaan Herran temppeliä. Hän otti mukaansa sadanpäämiehet sekä kaarilaiset ja henkivartijat ja kaiken maan kansan, ja he veivät kuninkaan Herran temppelistä ja tulivat henkivartijain portin kautta kuninkaan linnaan, ja hän istui kuninkaalliselle valtaistuimelle. Kaikki maan kansa iloitsi, ja kaupunki pysyi rauhallisena. Mutta Ataljan he surmasivat miekalla kuninkaan linnassa. Jooas oli seitsemän vuoden vanha tullessaan kuninkaaksi.

Kuningas Jooas korjauttaa Herran temppelin

2 Aik. 24:4–14

”Sen jälkeen Jooas aikoi uudistaa Herran temppelin. Hän kutsui kokoon papit ja leeviläiset ja sanoi heille: ”Menkää Juudan kaupunkeihin ja kootkaa kaikesta Israelista rahaa Jumalanne temppelin korjaamiseksi, vuodesta vuoteen, ja jouduttakaa tätä asiaa.” Mutta leeviläiset eivät jouduttaneet sitä. Silloin kuningas kutsui luokseen ylimmäisen papin Joojadan ja sanoi hänelle: ”Miksi et ole pitänyt huolta siitä, että leeviläiset toisivat Juudasta ja Jerusalemissa Herran palvelijan Mooseksen määräämän Israelin seurakunnan veron (kts 2 Moos. 30:13–14) lainmajaa varten? Sillä jumalaton Atalja (kuningataräiti, joka oli ottanut itselleen vallan Juudassa ja hallinnut sitä edelliset 7 vuotta) ja hänen poikansa ovat murtautuneet Jumalan temppeliin; he ovat myös käyttäneet baaleja varten kaikki Herran temppelin pyhät lahjat.”

Sitten tehtiin kuninkaan käskystä arkku, ja se asetettiin Herran temppelin portin ulkopuolelle. Juudassa ja Jerusalemissa kuulutettiin, että vero, jonka Jumalan palvelija Mooses oli erämaassa määrännyt Israelille, oli tuotava Herralle. Kaikki päämiehet ja kaikki kansa toivat iloiten rahaa ja heittivät arkkuun, kunnes se täyttyi. Aina kun leeviläiset toivat arkun kuninkaan asettamien tarkastusmiesten luo, huomattuaan, että siinä oli paljon rahaa, tulivat kuninkaan kirjuri ja ylimmäisen papin käskyläinen tyhjentämään arkun, ja sitten he kantoivat sen takaisin paikoilleen. Niin he tekivät päivä päivältä ja kokosivat paljon rahaa. Sitten kuningas ja Joojada antoivat sen niille, jotka teettivät työt Herran temppelissä, ja nämä palkkasivat kivenhakkaajia ja puuseppiä uudistamaan Herran temppeliä, niin myös rauta- ja vaskiseppiä korjaamaan Herran temppeliä.

© Kimmo Pällikö

Työnteettäjät toimivat niin, että työ edistyi heidän käsissään, ja he asettivat Jumalan temppelin entiselleen sen määramittojen mukaan ja panivat sen kuntoon. Kun he olivat päättäneet työnsä, veivät he rahan tähteet kuninkaalle ja Joojadalle; ja niillä teetettiin kaluja Herran temppeliin, jumalanpalvelus- ja uhraamiskaluja, kuppeja sekä kulta- ja hopeakaluja. Herran temppelissä uhrattiin vakituisesti polttouhreja, niin kauan kuin Joojada eli.”

3. Kertomuksen keskeinen opetus

Näin ihmeellisten vaiheiden kautta Juudan kuninkuus säilyi Daavidin jälkeläisillä niin kuin Jumala oli luvannut.

Kuningataräiti, Atalja (kuten äitinsä Iisebelkin), oli levittänyt Juudaan epäjumalanpalvonnan. Jooas sai hyvän kasvatuksen Herran temppelissä. Jooas oli vasta 7-vuotias, kun hänestä tuli kuningas. Kuninkaana hänen neuvonantajansa toimi hänen kasvatti-isänsä, ylipappi Joojada kuolemaansa asti. Hän määräsi Baalin temppelin tuhottavaksi.

Jooas hallitsi peräti 40 vuotta. Raamatussa kerrotaan, että myöhemmin, pappi Joojadan kuoltua, Jooas luopui uskostaan ja sortui epäjumalanpalvelukseen. Tämä on vakava esimerkki.

Nämä Daavidin jälkeläiset, jotka toimivat Juudan kuninkaina, ovat myös Joosefin, Marian miehen, esi-isiä.

4. Muita vastaavia kertomuksia Raamatussa

Manasse, Juudan 14. kuningas oli 12-vuotias tullessaan kuninkaaksi.

Joosia, Juudan 16. kuningas oli myös vain 8-vuotias tullessaan kuninkaaksi.

Profeetta Samuel kasvoi myös Herran temppelissä.

Taas kansalta koottiin varoja tällä kertaa temppelin korjaamiseksi. Kansa antoi arvoesineitä aikoinaan ilmestysmajan rakentamiseksi (VT2_11).

Muita vauvoja, joiden henki oli uhattuna:

- Jeesus vietiin vauvana Egyptiin turvaan, ettei Herodes tappaisi häntä.
- Mooses-vauva pelastui kaisla-arkussa, ettei häntä tarvinnut heittää Niilin-virtaan faraon käskyn mukaan.

5. Opeteltava Raamatun lause

Kunnioita Herraa antamalla varoistasi ja kaiken satosi parhaimmasta, niin sinun jyvääittäsi täyttyvät runsaudella, ja viini pursuu sinun kuurnistasi.
Sananl. 3:9-10

6. Lauluehdotus PK 57

Käy Jeesus uhriarkun luo ja siitä kulkee ihmisvuo.
Kimaltaa kulta rikkahan, hopea hohtaa antajan.

Myös köyhä leski siihen käy. Ei kukkaroa hällä näy.
Mut rukoukset hartahat jo sielustansa nousevat.

Näin miettivät nyt rikkaat nuo: "Mit voikaan antaa kurja tuo?"
Ja lahjan annettuaan hän jo häipyä keskeen hälinän.

Vaan Jeesus kyllä näki sen, tuon lahjan parin pennosen
ja että sydän rukoili, kun köyhä leski uhrasi.

"Tuo leski antoi enemmän kuin toiset kaikki." lausui Hän.
"Hän kaiken antoi puutteestaan, kun toiset antoi liiastaan."

On Jeesus nytkin paikallaan, kun Jumalalle annetaan.
Hän näkee lahjan, sydämen, kun annat työhön Jeesuksen.
Sanat Emmi Valli (tuntematon), sävel ruotsalainen (= Oi Herra Henkes valo suo)

7. Tehtäviä / kysymyksiä

8. Muuta huomioitavaa

Profeetta Elisa kuoli sinä aikana, kun Jooas oli kuninkaana: "Mutta kun Elisa sairasti kuolintautiansa, tuli Jooas, Israelin kuningas, hänen tykönsä. Kumartuneena hänen kasvojensa yli hän itki ja sanoi: "Isäni, isäni! Israelin sotavaunut ja ratsumiehet!" Niin Elisa sanoi hänelle: "Nouda jousi ja nuolia." Hän nouti hänelle jousen ja nuolia. Sitten hän sanoi Israelin kuninkaalle: "Laske kätesi jouselle." Kun hän oli laskenut kätensä, pani Elisa kätensä kuninkaan käten päälle. Hän sanoi: "Avaa ikkuna itään päin." Kun tämä oli avannut sen, sanoi Elisa: "Ammu." Hän ampui. Niin hän sanoi: "Herran voitonnuoli, voitonnuoli Aramia vastaan! Sinä olet voittava aramilaiset Afekissa perinpohjin." Sitten hän sanoi: "Ota nuolet." Kun hän oli ne ottanut, sanoi hän Israelin kuninkaalle: "Lyö maahan." Niin hän löi kolme kertaa ja

lakkasi sitten. Mutta Jumalan mies vihastui häneen ja sanoi: "Sinun olisi pitänyt lyödä viisi tai kuusi kertaa: silloin olisit voittanut aramilaiset perinpohjin. Mutta nyt olet voittava aramilaiset ainoastaan kolme kertaa." Sitten Elisa kuoli, ja hänet haudattiin.

Mooabilaisten partiojoukkoja tuli maahan vuosi vuodelta. Kerran, kun he haudatessaan erästä miestä näkivät partiojoukon, heittivät he miehen Elisan hautaan ja menivät matkoihinsa. Kun mies kosketti Elisan luita, virkosi hän ja nousi jaloilleen." 2 Kun. 13:14–21.

20.12.2015

